

ora de istorie

ISTORIA ÎN IMAGINI

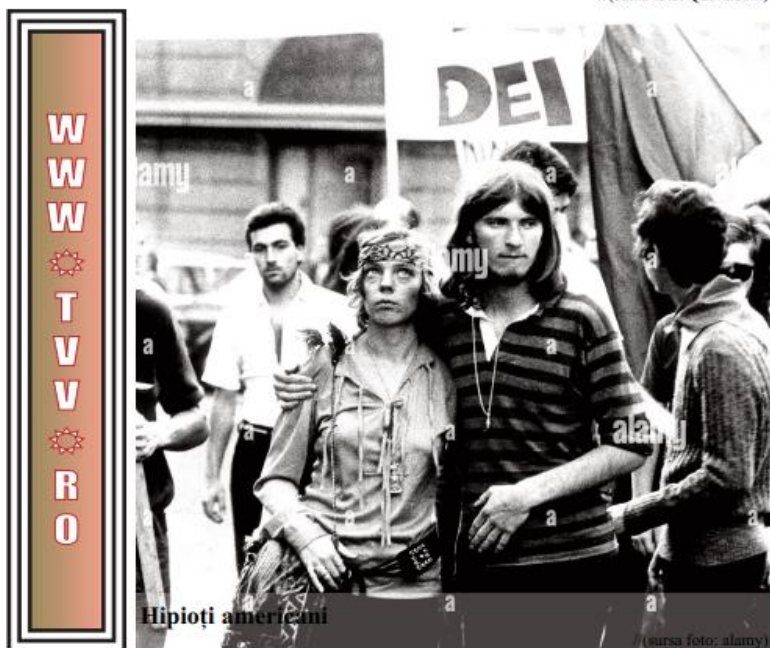
Pogromul din Lvov, 1941

//(sursa foto: Quora.com)

Pogromul din Lvov, 1941

//(sursa foto: Quora.com)

Hipioții americani

//(sursa foto: alamy)

Mitropolitul Dosoftei - Primul poet cult al românilor

Anul acesta s-au împlinit 400 de ani de la nașterea celui ce a fost și rămâne o puternică piatră de temelie a conștiinței noastre naționale, mitropolitul și cărturarul român Dosoftei.

Nume celebru în istoria culturii și literaturii române, acesta a rămas în multe privințe, în ciuda mării sale popularități, un necunoscut.

Dosoftei a fost unul dintre cei mai mari cărturari din istoria Moldovei, care acum patru secole puneau bazele culturii românești. El a știut să aducă lumina științei și educației într-o lume izolată de marea cultură europeană și văduvită de contactele cu revoluționarele procese ale Renașterii și Iluminismului.

A fost unul dintre ierarhii care au promovat introducerea limbii române în biserică, a pus bazele poeziei naționale și a plasat ortodoxia Moldovei în elita cultelor europene. Întemeietor de limbaj cult, este primul versificator al Psaltirii în tot Răsăritul ortodox și cel dintâi traducător din literatura dramatică și istorică universală. Traduce, tipărește cărți de cult, militând pentru limba română ca „să înțeleagă creștinii sfintele taine”.

Toata viața sa a fost o trudă neîncetată pusă în slujba poporului și a limbii românești. Prin întreaga activitate, atât de întinsă și diversă, în care se îmbină munca traducătorului cu aceea a poetului și istoricului, Dosoftei se înscrie ca unul dintre cei mai de seamă ctitori ai limbii române literare din secolul al XVII-lea.

Mitropolitul Dosoftei, pe numele de mirean Dimitrie Barilă, s-a născut în anul 1624, în fosta Cetate de Scaun a Sucevei, într-o familie aromână, cu rude atât în țară cât și în ținuturile Liovului. Dăruit cu o inteligență deosebită și-a agonisit încă din anii copilăriei și ai tinereții multă știință de carte. Tânărul Dimitrie a învățat cu cei mai renumiți dascăli din Moldova, începându-și învățătura la Iași, cel mai probabil la Academia Vasiliană, înființată de domnitorul Vasile Lupu. După studii în țară, continuă, urmând pilda altor tineri români din sec. al XVII-lea, în străinătate la Școala Frăției Ortodoxe din Liov.

A deprins cu mult drag meșteșugul tâlcuirii textelor sfinte în limba română pentru că învățase a vorbi și a scrie în alte limbi ca să transmită tezaurul sfintei Ortodoxii: greacă, latină, slavonă bisericească, polonă și ucraineană, devenind astfel unul dintre poligloții vremii. La acestea se adăugau disciplinele umaniste, obișnuite în școlile acelor timpuri.

Dosoftei a avut o carieră strălucită, întreruptă de vitregiile timpului. După terminarea studiilor a revenit în Moldova, unde, pe lângă învățătura adunată cu mîgală de la mulți dascăli, la școala mănăstirii Probota a deprins și învățătura cea duhovnicească: rugăciunea, ascultarea, smerenia și nevoițele ascetice. În liniștea mănăstirii, cercetând vechile hrisoave ale țării cu pasiune de istoric, dă curs pentru prima dată înclinațiilor sale poetice.

Cărturar iscusit, cu o viață duhovnicească remarcabilă, urcă treptat în ierarhia bisericească. La vârsta de 25 de ani este călugărit la mănăstirea Probota, sub numele Dosoftei, la 34 este hirotonit episcop de Huși, urmând ca peste un an să fie strămutat, în același rang, la Roman, unde se va produce apropierea și prietenia cu Miron Costin.

Ajuns în aceste funcții, acordă mare atenție culturii, reorganizării serviciului liturgic pentru a fi rostit în limba română, tipăriturilor, el însuși începând să versifice psaltirea, simultan cu traducerea acesteia în limba română din slavonă.

În jurul anului 1650 a tradus pentru prima dată în românește Istoriile lui Herodot. Aceasta pare a fi prima traducere a sa, dar și una din cele mai vechi și mai prețioase. În timp ce era episcop la Roman a revizuit traducerea Vechiului Testament făcută de spătarul Nicolae Milescu la Constantinopol, text care va fi inclus în Biblia de la București din 1688. Tot la Roman a lucrat o bună parte din Psaltirea în versuri și Viața și petrecerea sfinților.

Bibliotecar, Luciana Macovei
Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui
(continuare în pag. 9)

Dosoftei Barilă

foto wikipedia

Prevenirea atacului de cord când ești singur

(primite de la colaboratorul nostru Mihail Miron)

Atacul de cord... faceți o pauză și citiți sfatul unui medic de urgență:

1. Să presupunem că este seara și te duci acasă (unde ești singur) după o zi de muncă .
2. Ești obosit, supărat și frustrat.
3. Dintr-o dată începi să simți dureri severe în piept care urcă pe braț și maxilarul tău. Ești la doar trei mile de spitalul cel mai apropiat de casa ta.
4. Din păcate, nu știi dacă vei ajunge atât de departe.
5. Ai fost instruit în primul ajutor, dar cel care a predat cursul nu ți-a spus cum să-l folosești pentru tine.
6. Deoarece mulți oameni sunt singuri când au un atac de cord fără ajutor, persoana a cărei inimă bate necorespunzător și care se simte înconștientă are doar aproximativ 10 secunde înainte de a-și pierde cunoștința.
7. Aceste victime se pot ajuta singure luând puternic din nou și din nou. Fiecare tuse trebuie să fie precedată de o respirație foarte profundă, iar tusea trebuie să fie profundă și prelungită, ca în producerea de spută din adâncul toracelui. O respirație și o tuse trebuie repetate aproximativ la fiecare două secunde fără pauză până la sosirea ajutorului sau până când inima revine la normal.
8. Respirațiile profunde și lungi aduc mai mult oxigen în plămâni , în corp și creier, iar mișcările violente de tuse storc inima și țin sângele în circulație. Presiunea asupra inimii ajută la menținerea normală a ritmului cardiac.
10. Medic de urgență, a spus:
11. În loc de glume , mesaje și poze pe Whatsapp, mai degrabă transmiteți acest text care poate salva viața unui semen.
12. Dacă acest mesaj îți revine de mai multe ori te rog nu te supăra... dimpotrivă, ar trebui să fii fericit că ai prieteni cărora le pasă la tine.

... 3 proprietăți vasluiene:

- **Dimitrie Cantemir** cu care se împăunează istoria locală;
- **Constantin Tănase** care nu e tatăl Festivalului Umorului (pe care l-am făcut noi), ci, un mare artist bucureștean. Teatrul de revistă i-a datorat multe trepte în evoluție. Emblemă de răs...care nu ne face de răs.
- **DVMarin**, cel mai mare jurnalist vasluian din toate timpurile.

Dimitrie Cantemir a crescut la Constantinopol și a migrat în Rusia; Născut într-o comună, **Constantin Tănase** a înnobilit capitala și țara cu talentul său. **Dumitru Marin** cel mai important reprezentant cultural din ultimii 53 de ani, s-a născut la Giurgioana-Bacău, dar opera lui a ajuns în 32 de țări, singurul care a muncit în și pentru Vaslui.

Și alții care-s mai reprezentativi, tot adoptați sunt.

Mândria vasluienilor pare destul de feștelită!!!

Dumitru V. Marin

Mitropolitul Dosoftei - Primul poet cult al românilor

(continuare din pag. 2)

În jurul anului 1650 a tradus pentru prima dată în românește Istoriile lui Herodot. Aceasta pare a fi prima traducere a sa, dar și una din cele mai vechi și mai prețioase. În timp ce era episcop la Roman a revizuit traducerea Vechiului Testament făcută de spătarul Nicolae Milescu la Constantinopol, text care va fi inclus în Biblia de la București din 1688. Tot la Roman a lucrat o bună parte din Psaltirea în versuri și Viața și petrecerea sfinților.

Activitatea sa clericală și faima de cărturar, care putea apăra ortodoxismul, cu competența necesară, au fost factorii principali care au înlesnit ascensiunea lui Dosoftei. În 1671 este ales mitropolit al Moldovei și mărturisitor pentru credința ortodoxă.

Relațiile foarte bune cu patriarhul Moscovei, i-au permis să aducă la Mitropolia din Iași mijloacele tipografice necesare cu care a tipărit în limba română principalele cărți liturgice, unele traduse de el însuși. Lupta pentru introducerea limbii române în serviciul divin în principatele românești a fost una foarte grea. Două mari biserici, de expresie greacă și slavonă, doreau cu orice preț să-și păstreze influența.

Menținerea lui Dosoftei în scaunul de mitropolit al Moldovei, vreme de 15 ani, sub domnitori diferiți, într-un timp când se ciocneau violent atâtea interese și ambiții și se țeseau atâtea josițe intrigi și păre la Poartă, care puneau întotdeauna în discuție fidelitatea față de turci, este o dovadă că reputația lui de cărturar, dar și de om de o integritate morală deosebită, îl socotea în afara pericolului în care l-a pus în permanență politica sa umanist creștină.

Cât timp a stat în scaunul de mitropolit al Moldovei, Dosoftei își publică cea mai mare parte din operă. Cartea de căpătâi, cea mai împlinită și mai cunoscută, rămâne, desigur, Psaltirea în versuri, tipărită în Polonia, în 1673, mai mult decât o simplă tălmăcire a textului biblic, dovedindu-se a fi „întâiul monument de limbă poetică românească” (Nicolae Manolescu). Această lucrare a fost rodul unei munci grele, lucrând, cum spune el însuși, „cu multă trudă și vreme îndelungată, cinci ani cu foarte osârdie mare”. A fost prima încercare de versificare în limba noastră, dând o lucrare de peste 8.600 de versuri, care îl consacra drept „cel dintâi poet român”.

Deși fixată pe coordonate exclusiv religioase, opera literară a mitropolitului Dosoftei este diversă tematic și nu mai puțin variată în privința procedeele de exprimare, de la traduceri la adaptări, în limba română și în alte limbi, la compoziții originale ori compilații, de la scrieri în versuri sau în proză artistică până la comentarii teologice și filozofice.

Activitatea cărturărească și tipografică desfășurată de Dosoftei este covârșitoare, stăvilită fiind doar de misiunea diplomatică din ianuarie 1684 când, trimis fiind în Rusia, cu intenția de a accepta suzeranitatea țarului, Dosoftei este oprit la Kiev. Revine efemer în țara natală odată cu expediția antiotomană a regelui polon Sobieski, demers sfârșit trist, prin părăsirea capitalei moldave incendiate și un îndelung și dezolant refugiu cu note de semi-captivitate în exil la Stryj și Zolkiev. Anatemizat de patriarhul Constantinopolului, excomunicat și depus din treaptă la sinodul de la Iași din 1688, hărțuit de ostilitatea clerului catolic din Zolkiev, măcinat de un acut dor de plaiurile natale, Dosoftei continuă să traducă din limba greacă în rusă chiar și lucrări laice, ca și mijloc de subzistență. Păstor drept, credincios și jertfelnic, sfântul ierarh a îndurat cu demnitate asprimile și lipsurile, purtând de grijă comunității sale ortodoxe care se afla în Polonia. Puternic îndurerat de îndepărtarea de țară, sentiment pe care și l-a mărturisit în repetate rânduri, mitropolitul Sucevei, cum va semna și în Polonia, a fost nevoit să înfrunte până la moarte mizeria unui exil care-i întreținea iluzia întoarcerii într-o țară eliberată de asupra Porții.

Inima acestui român, cum puțini cunoscuse cultura națională până în acel moment, încetează a mai bate, la 13 decembrie 1693, printre străini, fără să-și poată vedea visul cel mai fierbinte realizat. Mitropolitul Dosoftei a fost canonizat de Biserica Ortodoxă Română la 14 octombrie 2005, în Catedrala Mitropolitană din Iași. Pătîmind încercări și multe necazuri în această viață trecătoare, sfântul mitropolit rămâne peste veacuri un teolog al întregii Ortodoxii.

Bibliotecar, Luciana Macovei

Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui

Bibliografie: Opere. Dosoftei; ediție critică de N.A. Ursu; studiu introductiv de Al. Andriescu. București: Minerva, 1978. Despre Sebastian, Sorescu, Dosoftei, Derrida și limba română. Lucian Vasile Băgiu. Iași: Tipo Moldova, 2016. 100 cei mai mari scriitori români. Coordonator Mircea Ghîpulescu. București: Lider, 2005. Introducere în opera lui Dosoftei. Dan Horia Mazilu. București: Minerva, 1997.

WWW.TVV.RO